

Kaiken maailman sarjakuvatuksia

GOLEMISSE ON KIERRETTÄ

James Sturm:
Golem's Mighty Swing
DRAWN AND QUARTERLY

James Sturm on turkasen aliarvostettu sarjakuvantekijä. Harva on edes kuullut miehen nimeä. Ikävä kyllä, sillä Sturmin historiallinen fiktio hakee vertaistaan. Viime aikoina oikeastaan vain Chester Brownin Louis Riel ja Jason Lutesin Berlin ovat saaneet sarjakuviinsa yhtä paljon ajantuntua.

Sturmin ura alkoi 1990-luvun alussa Fantagraphicsin julkaisemalla The Cereal Killings -lehdellä, mutta tuolloin Sturm vielä haki itseään. Kömpelösti piirretyt huumorisarjakuvat eivät antaneet vihiä, mitä olisi luvassa lähivuosina.

The Revival (1996) ja Hundreds of Feet Below Daylight (1998) olivat huomattavasti valmiimpia kertomuksia. Matkasta 1800-luvun lopun herättäjuhlille kertova Revival ja saman vuosisadan kai-

vostyöläisten kiistoja kuvaava Hundreds of Feet Below Daylight yhdistivät uskotavan miljööni ja elämänmakuiset henkilöahmot. Parhaan historiallisen fiktion tavoin Sturm kuvaa tarinoissaan yhtä lailla nykyajan kuin menneiden aikojen ihmistä: ihmisen perusolemus, vielit ja tarpeet ovat samat.

Juutalaisesta baseball-joukkueesta kertova Golem's Mighty Swing sijoittuu 1920-luvulle. Samalle lajin historiassa tapahtumarikkaalle vuosikymmenelle sijoittuu myös John Saylesin sopupeleistä kertova elokuva Lahjotut. Juonimisesta on kyse myös Golemissa, mutta pienemmässä mittakaavassa.

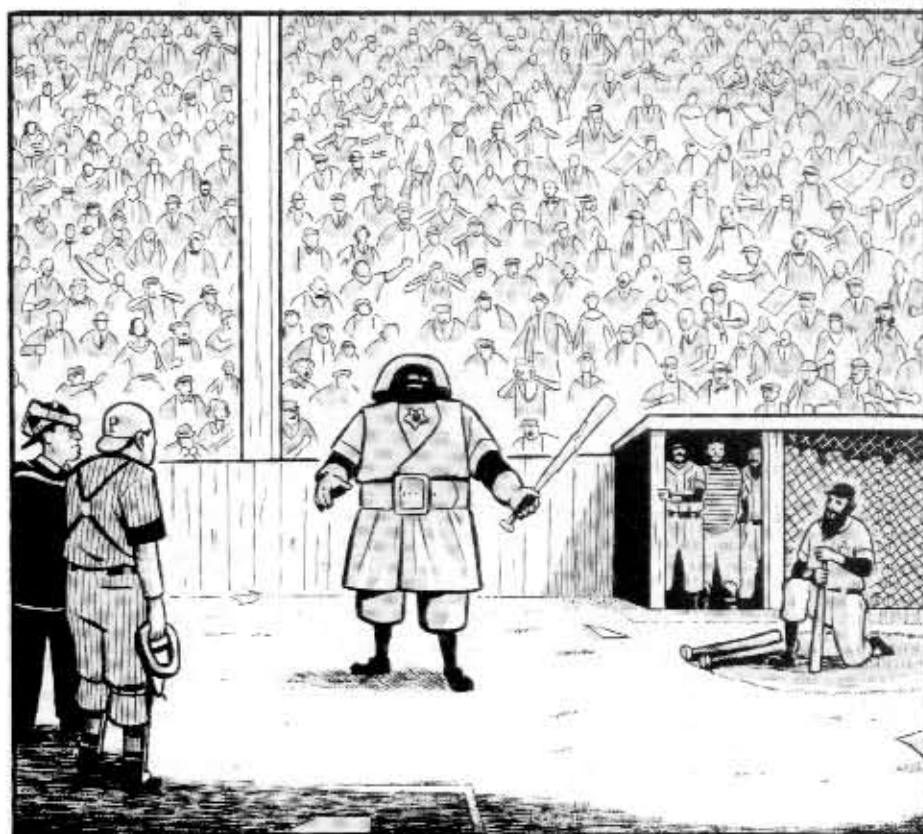
The Stars of David -joukkue kiertää maata ristiin rastiin. Pienen joukkueen talous on heikoissa kantimissa. Heillä on häidin tuskin rahaa naftaan ja majoitukseen.

Niljakas liikemies Victor Paige Big Inning -markkinointitoimistosta ehdottaa joukkueen kapteenille Noah Straussille, että he ottaisivat kaiken irti juutalaisuudesta. Tummaihoisen veteraanipelaaja, Henry Bloom, puettaisiin juutalaisen mytologian golem-hirviöksi. Reippaalla markkinoinnilla sekä Big Inning että Davidin tähdet löisivät rahoiksi.

Sturmin kerronta on mukaansatempaavaa. Tarina soljuu eteenpäin pidäkkeettä, albumin ahmi hetkessä. Tyyli muistuttaa Sethin ja Chester Brownin selkeää, ilmaisuvoimaista jälkeä.

Ville Hänninen

© James Sturm

© Wazem

NYKYHETKI PEITTOAA VENÄLÄISET ERAKOT

Wazem:
Comme une rivière
LES HUMANOÏDES ASSOCIÉS

Wazem & Tom Tirabosco:
Week-end avec préméditation
LES HUMANOÏDES ASSOCIÉS

Geneveläisen Pierre Wazemin sveitsiläisissä Bile Noire -antologioissa julkaistut omaelämäkerralliset lyhyttarinat ovat olleet sekä kerronnaltaan että piirrosjäljeltään omaperäisiä ja nokkelia pieniä polaroideja keskikokoisen ihmisen elämästä. Comme une rivière on jo miehen kolmas pitkä albumi Humanojen epätaisisessa Tohu-Bohu -sarjassa. Monien muiden sarjan albumien tapaan myös Comme une rivière kolisee edustavien kullisten takana tyhjyyttään.

Wazemin kirjoittama ja piirtämä tarina kertoo Venäjän syrjäseuduilla asuvasta erakoituneesta Vladista ja tämän moskovalaisessa taidekoulussa opiskelevasta aikuisesta pojasta. Tarinan keskeiseksi teemaksi nousee poissaolo. Isän ja pojan suhdetta hallitsee kolmas, näkymätön hahmo, edesmennyt vaimo ja äiti Macha. Vaihtaessaan ajankautiaan Machasta isä ja poika tutustuvat toisiinsa uudelleen.

Wazemin kerronta on pitkäpiimäistä. Albumin alku on triviaaliudessaan yksi

rasittavampia, mitä olen pitkään aikaan lukenut. Tasapaksu piirrosjälkikään ei jaksaa pitää mielenkiintoa yllä. Kun varsinainen tarina alkaa ja kerronta siirtyy astelta isommalle vaihteelle, alkavat hahmot tykittää pseudofilosofisia repliikkejään. Silti tai juuri siksi hahmot, etenkin poika, jäävät etäisiksi ja paperinohuiksi.

Jonkun olisi kenties pitänyt kertoa Wazemille, ettei hän nuorena sveitsiläisenä ymmärrä mitään vanhojen venäläisten erakkojen ajatusmaailmasta. En minäkään ymmärrä, mutta tällaista se tuskin on.

Samaan aikaan julkaistu, Wazemin käsikirjoittama ja Tom Tiraboscon piirtämä Week-end avec préméditation käsittelee Comme une rivieren tapaam poissaoloa. Siinä missä Comme une rivière sortui epäuskottavuuteen ja löysään proosallisuuteen, Week-end tarjoilee pienimuotoisen, koskettavan kertomuksen.

Week-end on kerrottu takautumina. Kaksi ystävästä, Serge ja Igor, palaavat vuoristossa sijaitsevalle mökille muistelemaan ystävänsä Mathieuta, joka katosi vuosia aiemmin samanlaisen viikonloppuun jälkeen. Mathieun kohtalo on mysteeri, joka kulkee punaisena lankana koko albumin halki.

Nykyhetkessä tapahtuva kerronta siirtyy vaivattomasti samoissa paikoissa aiemmin koettuihin tapahtumiin, joissa Mathieu oli vielä mukana. Keinotekoinen jännitys on korvattu arkisuudella ja hiljaisella dramatiikalla. Tarina koostuu pääasiassa ystäväysten välisistä keskusteluista, joita vaijaa niinikään tietynlainen, kenties ranskankieliselle mielenlaadulle ominainen pseudofilosofisuus. Toisin kuin Comme une rivieressä, tämä ei kuiten-

Tom Tiraboscon piirrosjälkeä kelpaa ihastella.

© Wazem & Tom Tirabosco

kaan tunnu väkinäiseltä yritykseltä täyttää tarvittua sivumäärää. Kehystarina ja Mathieun katoamisesta syntyvä jännite kantavat tarinan loppuun saakka.

Week-endin todellinen voitto on Tom Tiraboscon piirrosjälki. Vaikutteensa Dupuylla ja Berberianilta ominut mutta tekniikkansa Jean Claude Göttingiltä lainannut Tirabosco tekee omintakeista, helposti tunnistettavaa ja persoonallista jälkeä. Monotypiana toteutetut ruudut ovat yksityiskohtaisia ja huokuvat lämpöä.

Tiraboscon kuvakerronta on myös harvinaisen monipuolista. Elokuvallinen kerronta, vaihtelevat kuvakulmat ja hahmojen asettelu antavat pääosin dialogille perustuvaan kertomukseen oman vahvan jännitteensä. Comme une rivieren pohjalta voisikin päätellä, että Week-end on enemmän Tiraboscon kuin Wazemin albumi.

Week-end avec préméditation on yksi kauneimmista viime aikoina lukemistani albumeista. Kaihoisa, pysähtynyt tunnelma, joka syntyy paljolti tarinan tavasta

rinnastaa nykyhetki ja merkisyys (nykyhetkestä puuttuu aina jotain - Mathieu), tekke siitä aidosti koskettavan pienimuotoisen tarinan ystävydestä ja elämän ohikiitävyydestä. Week-end on hyvä osoitus siitä, millaista uusi sveitsiläinen sarjakuva voi parhaimmillaan olla: inhimillistä, omaperäistä ja pirun hienosti toteutettua.

Mika Lietzen

a silent comic

135/ 64 s. sarjakuvaalbumi
50 mk(sis.ppm). Tilaa oma:

CHERBA

Christer Lindström
Puutarhak. II-13 c II8
20100 TURKU